

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicis totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1687

L. In Domin. XXI. Post Pentec. Tenens suffocabat eum. Matth. 18. Arg.
Mare felleum naufragiis infame, seu, in felleo pectore naufragatur Fides,
Spes, Charitas.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56286](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56286)

me vestigia terrent. Tanti haud emo
pœnitere, valete gaudia, gymnasia
acerbissimarum ægritudinum, valete
quiesciliarum epulæ.

XIX De Ulisse in paucis pruden-
tissimo refertur, quod cum eidem si-
renum laribula enaviganda forent, au-
res cerâ obturasse, seque ad malum
navis alligari præcepisse, ac sic indem-
nem præternavigasse. O verè ingenio-
sum inventum! ô deprædicandâ mille
titulis prudentiam! Utinam, utinam e-
andem Christiani imitarentur; utinam
in navigatione sua per mundi hujus
Oceanum, ad malum sanctæ crucis,
seriæ meditationis funiculis sese alli-
garent? O quam securè hæc monstra
transirent, quam prosperè portum fe-
licitatis, spretis sirenum modulis ob-
tinerent. Qui enim illicitis inhæcere
potest voluptatibus, qui meminit ad

*Cruce refu-
gium in ren-
tationibus*

eam expiandas Filium DEI, vindicem
suum, tam dura, ac dira perpeffum?
Eritne quispiam tam impotens sui, qui
cibo, potuque nimio abueatur, dum
perpendit Redemptorem suum felle,
& aceto potatum? Fierine potest, ut
affectibus carnis abstraheretur, qui
meditatur ea propter sequestrum su-
um ad columnam dirissime flagellis
cœsum? Fierine potest, ut frænos suos
laxet cupiditatibus, recordando ad
eos contrahendos eundem crudeli in
stipite, clavis trabalibus confixum?
Quod si tamen quispiam tam effrenis
est, ut in tam arcto salutis, exitiique
confinio licentiæ litet; is timeat ne
has lamias, miseriam, morbum, mor-
tem, inquilinas habeat. A quibus
ille nos defendat, qui citra ter-
minum vivit, ac regnat,
Amen.

CONCIO L.

IN DOMINICA XXI. POST PENTECOSTEN.

Tenens suffocabat eum. Matth. 18.

ARGUMENTUM.

Mare felleum naufragiis infame.
seu

IN FELLEO PECTORE NAUFRAGATUR FIDES,
SPES, CHARITAS.

PEr Deum qualenam hoc est
monstrum, quod nobis in
hodierno Evangelio objici-
tur? Aud. Quale monstrum
eius vultus pallore mutatur, ignes-
eunt oculi, tremit corpus, cor palpitat?

Quale monstrum, quod frontem atra
nube supercilij exasperat, frendet den-
tibus, pedibus solum quatit velut un-
gulis, ac totius corporis habitu efferum
præsefert ingenium? Quale monstrum
quod rabie afficitur ut canis, rugit ut
leo,

Mmm 3

leo,

leo, proterit cuncta ut aper fulmineus, alium supplicem apprehensum gutture stringit, & offocat ac lupus? Si SS. Patres consulo omnes prope ex cœtu hominum liturant illud, & belluas inter reponunt, ac literant.

Nihilominus cum indicia quædam hominis forinsecus præse ferat, descendam profundius ad præcordia ipsius; exenterabo illa, inspecturus num quidpiam hominis Christiani, vel in hoc monstro iracundiæ, vel in aliis similibus supersit.

PARTITIO.

Quidquid in homine Christiano sanctum, ac divinum reperitur id est vel Fides, vel Spes, vel Charitas, vel quidquid ex iis procedit. At vero hæc ita in felleo pectore demerguntur, ut minus, quam umbra supersit.

§. I.

Charitatis naufragium in furibundo.

*Ira conflicte
contra ba-
rosas.*

II. Et primum quidem, quod aliis etiam criminibus gravioribus cognatum est, invadit, & pessumdat Charitatem. Etsi enim iracundia mansuetudini directè opponitur, cum qua ex natura inimicatur; attamen in effectibus suis indirectè adversum se confligunt. Et inveterata iracundia ipsum est odium, ex radice sua charitatem exterminans.

*1 Cor. 13.
4. 5. 6.*

S. Paulus Apostolus in Epistola sua prima ad Corinthios describens charitatem ab effectibus suis ait: *Charitas patiens est benigna est, charitas non amulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non querit, quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congraudet autem veritati, omnia suffert, omnia credit, om-*

nia sperat. Vult dicere: Vidistis conjuges se invicem tenerè amantes, quam familiariter inter se conversentur, quam blandè se invicem alloquantur, ut vir mulieri cedat, mulier è contra viro deferat, ut sibi mutuo condoleant, consolentur, congaudeant, apprecentur; effectus hi charitatis sunt: *Quia Charitas benigna est, &c.* Vidistis matrem filiolo affectam, ut blanditur, ut excusat, ut palliat defectus ipsius, ut optima quæque de eo credat, ac speret, ut conniveat illi, ut sufferat ipsas, decoquatque injurias; effectus hi charitatis sunt; quia: *Charitas patiens est &c.* Vidistis sodales, solius opificii communione colligatos, quantopere sibi afficiantur; ut si aliò quempiam peregrinari contigerit, manticam ipsius succollent, alter alteri præcipiat, & præfixum ad terminum deportet, invicem tractent, amplexentur, exosculentur; effectus hi charitatis sunt. *Charitas enim patiens est, &c.* Hæc omnia mala, omnes injurias suffert, bona sua communicat, meliora quæque de proximo credit, sibi que persuadet.

Quid jam iracundia machinatur? Vel verbulū unū proximi obsequentibus humeris, aut aure clementiore excipere dedignatur; invidet proximi successibus, & ipsius lucra, sua ducit detrimenta. Ad ipsum proximi intuitum, efferatur, furit, spumat, felleamque latrinam in linguam evocat. Si forsitan illum non minus asperum offenderit; tum verò imprimis veluti echones, in desertis locis, ad petras allisæ, fulmineas reciprocans voces; ut in spheristerio pilam ludij, sic illi contumelias incipiunt,

*Iracundia
effectus.*

& remittunt; ut gladiatores in duello; sic illi inter se linguæ hastis conflagunt. Hic asinum indigitat, ille pecudem; hic objectat ganeam, ille scorta; hic perfidiam, ille violentiam, hic ferrum minatur, ille crucem. Perquam erudita in hoc genere mulierum familia est, quæ non infrequenter, uti quondam uxor, ac soror Moysis inter se belligerant, seque mutuo proscindunt. v. g. Tu Æthiopiissa, tu Ægyptia, tu glauca tu lippa; tu strigosa, tu tympani stria, tu colli-curva, tu nasilonga, quoad ad absurdiora quæque ab honestis auribus longè aliena delabantur. Et quisquæne in his, vel scintillâ charitatis superesse sibi imaginabitur? In tam amaris præcordiis spiritum S. nidulari nobis persuadebimus?

III. Proficiscente rege Joram, ac Josaphat armatâ acie, per desertum contra regem Moab; totus exercitus siti extrema conficiebatur, cadebatque animis. Quippe dies jam septimaolvebatur, à quo nec guttam in vasta illa solitudine nacti fuissent. At quum jam de se rebantur & victimas hostium instantium sese futuros cum rege Joram intonante, exulabant: *Heu heu, congregavit nos dominus tres reges, ut traderet in manus Moab.* Qui enim languentibus nostris prædeliquio copiis hosti resistere poterimus? Quis militum animosè, pancraticèque dexteram in hostem vibrabit, qui vix ferre pedem queunt. Conclamatum de aristis, quæ nullo irrigantur imbri, jacta itidem alea de nobis, quos potus penuria graviore prosternit ruinâ, quam gladius. *Hentieu.*

Audiit hos threnos rex Josaphat, & ad saniora consilia cælitus advocanda, Joram adhortatur, unaque cum eodem ad Elisæum vatem in exercitu præsen-

tem deflexit. Hic primo ipsius adventu duriusculè in regem Joram, ob idolomaniam illius invectus, pietate Josaphat ad comiserandum tandem commoveri se passus est; præcepitque advocari sibi psalterem; quo canente: *Facta est super eum manus domini, & prophetavit.* Quæso quid istud mysterii? Quid spiritui S. cum musica? Itanè is, qui requiescit super humilem, & contritum, seu compunctum corde, jam exambit symphoniâ? Itanè qui supra amaras quondam lachrymarum ferebatur undas, jam deliciatur in cymbalis, choris, & organis? Itanè & malum è Saule Genitum expulit, & divinissimum Pneumam advocat musica? Eja choraulæ mei aptate fides, ac cytharas, animate tubas, psallite tympanis, & organis; cælestem hunc hospitem super nos in vocaturi.

Facta est super eum manus domini, &c.

Rabbi Salomon in hunc locum asserit id ea propter evenisse; quod Elisæus paulò ante severius in regem stomachatus fuerit; & quamvis ira illa ex zelo divinæ gloriæ processerit nihilominus spiritus S. qui verè charitas Dei est, & amator pacis renuit abundantiore illapsu in vatem descendere, quoad animum suavi cõcentu ad mansuetudinem composuisset. Ita nimirum Alcedonia ille amat, & ubi tempestas in præcordiis nostris exurgit avolat, nec prius remigrat, quam animo ad malatiam composito. Et vel hinc decernite apud vosmetipsos, si hospes hic divinissimus quadantenus exulat, ubi justâ Nemesis exacerbatur Vates; quanto amplius ubi quis violentis abreptus Furis fremit, frendetque; & Eryanes universas Erebo advocat. Exesse, exesse cogitur ille, ubi est discrepantia animorû,

Ibid. v. 15.

Spiritus S. ira contraria Rabbi Salom. l. 1.

ubi pectus in felle amaritudinis, ubi in rabiem excandescunt

IV. De mari mortuo scribit Philo Judæus, quod continuo fumum, ac sulphur, quasi reliquias sodomitici exhalet incendii. Nuncupatur autem mortuum, eò quod hecquicquam in illo vivat, & si pisces impetu Jordanis in illud influant, illico extinguantur. Mare jure optimo pectus felleum dixero, quod decumanis agitur indignationis fluctibus, quod undas furoris, jam in altum attollit, jam per languorem præcipitat, quod nutrit monstra multiformia; quod ex sese concipit iras. Et si enim Notus nullus, acerque procellis Euris desæviat; etsi Aquilones Æolio constricti teneantur antro; at tamen istud elementare ex visceribus suis concipit, gignitque furores: æqua ratione ira dementatus nullis provocatus injurijs, aut despectu, nulla auxilii spe frustratus, nullo fraudis, aut mendacii aucupio circumventus debacchatur. Et ut nullum tam placatum, tranquillumque reperire est, quod subinde æstibus reciprocantium non agitur procellarum: ita nemo mortalium, qui nonnunquam exasperetur affectu. Mare imprimis mortuum, est pectus bile repletum; quod incessanter in sulphur verborum, fumumque vindictæ exæstuat, in quo nihil omnino vivit, omnibus operibus ipsius emortuis, utpote charitatis; seu gratiæ anima destitutis. Actum itaque; ut in omni alio peccato, tum imprimis in ira cum charitate est; absorbetur illa à mari amaritudinis, & rancoris; & ut lymphæ extinguit flammam, ita iracundia charitatem.

Mare mortuum quale Philo lib. de Abrah.

Ira mare, et mortuum

§. II.

Spei demersio in irato

V. Verum non charitatis duntaxat flamma in hoc mari extinguitur; ac demergitur; sed & ipsa spes anchorâ suâ destituitur. Etenim quam spem gloriæ, ac beatitudinis sempiternæ fovere potest, qui de via illius regia, patientia inquam exorbitat? Definitum siquidem in omnes est: *In patientia vestra possidebitis animas vestras.* Peroratum contra singulos, *Non poteris, ni poteris.* Edictum exiit à summis Cæsaribus pugnandum, si triumphare volumus, ferendum si coronam obtinere contendimus, perreptandum per viam crucis, si minimè fallacibus ad cœlestem patriam contendere gestimus orbitis. Quisquis huic edicto contranitur, quisquis aliam sectatur viam, is à meta securæ sempiternæque voluptatis; toto exerrabit empyreo.

VI Quam spem nutrire poterit illius felicitatis, qui veste nuptiali destitutus; qui sordibus peccatorum suorum tamquam deploide cooperatus. Certum enim, atque infallibile est, quoniam: *nihil coinquinatum intrabit in regna cœlorum.* In dubium etiâ, nisi nos ex intimis medullis condonaverimus injurias proximis nostris, nec nobis fore condonandas. Siquidem & hic lege adamantina sanctum est. *Dimittite, & dimittentur vobis.* Si non *Matth. 6. 35* dimiseritis hominibus, nec Pater vester cœlestis dimittet vobis peccata vestra. Non speretis de super jubilarij peccatorum vestrorum, nisi vos pariter induleritis erratis proximorum. Si pauca dimittitis, pauca vobis dimittentur, si multa, multa, si nihil, nihil.

Et si

Iracundo spes praesens dicitur

Apoc. 21. 27

Matth. 6. 35

Ecclesi. 28. 3.
4. 5.

Etsi omnes sancti pro nobis mediatores se interponerent, etsi Mater Dei supplex advolveretur, non obtinebitis veniam, & gratiam. Etenim ut sapientissimè argumentatur Ecclesiasticus: *Homo homini reservat iram, & à Deo querit medelam; in hominem sibi similem non habet misericordiam, & de peccatis suis deprecabitur, quis exorabit pro peccatis ejus?* Homo cum sit contemptibilissimæ naturæ, carne mortali, fragili, infirma constans, & is, cui indignatur, æqualis omnino conditionis cum ipso; interim à Deo maximo, potentissimo, sanctissimo præsumit veniam exorare, quis caelestium spirituum pro tam nefario, scelesto, ingrato audeat preces Deo offerre? quis exposcere, quatenus ipsum noxis eximat, erga immisericordem misericors esse velit, erga furibundum mitem se ostendat, & impunitatem neganti proximo, jubilarium indulgeat. Hoc planè in cassum sibi quisquam pollicetur, & occidit; hoc frustra sibi à suis Patronis iracundus appromittit. Indignum enim est illi veniam exorare, qui in ultionem alterius minus forsitan rei assurgit. Indignum pro eo supplices manus tendere, qui in jugulum alterius digitos stringit. Indignum gladium furoris domini ab eo avertere, qui suum in alterius caput vibrat. Indignum & infandum sanguinem Christi interponere pro eo, qui proximi sitit, aut jam libavit.

Si Domino cuiusquam servus suus, villicus suus, centenos nummos aureos deberet, qui alteri unum, aut alterum credidisset, & ille servo huic mandaret, quatenus illos nummos in sui gratiam remitteret debitori suo adjecta stipula-

tionem, se illi in duplo concessurum; immo totum creditum remissurum; & is posthabito Domini sui imperio debitorem illum suum in vincula conjiceret, aut in ergastulum compingeret; An quisquam pro illo interveniret? An ullus è manibus furoris ipsius eliberare adniteretur? An quisquam miserius ipsius indoleret? Nemo sanè.

Planè hanc versuram nobiscum facere, aut potius permittere intendit Dominus noster. Nos illi obarati sumus multis nominibus, nec sumus solvendo, etsi millies nos ei in servos perpetuos devoveremus. Quid facit ipse? Ecce suggerit medium leve, & facile: *Dimittite, & dimittimini.* Quisque vestrum habet quidpiam debiti apud proximum suum; (nemo enim est, qui vel in fama minimum per suspensionem aliorum, aut etiam judicia temeraria læsus non sit,) remittite vos hoc minimum vestrum proximo, & ego cedam meo. Si itaq; non dimittimus, si ad tam rationabilem, tam sanctam, tam utilem versuram non descendimus, si minima non condonamus, quomodo nobis majora, & graviora condonabit. *Si non dimiseritis hominibus, nec Pater vester caelestis dimittet vobis peccata vestra.* Nulla vobis superest spes gratiæ, nulla indulgentiæ.

VII. Replico tertio, quid spei, aut fiduciæ superesse potest, quum ipse vivorum, ac mortuorum Judex pridem in ejusmodi damnationis fulmen detorserit, dicens: *Omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Qui autem dixerit raca, reus erit concilio. Qui autem dixerit fatue, reus erit gehennæ ignis.* Hoc est; quisquis citra

Ira con-
demnatio

N n n

cau-

Iracundus
indignus
miseriordia

causam rationabilem stomachatus fuerit, quisquis non ad correptionem alterius, sed ad confusionem ipsius, & animo vindictæ fatuum proclamaverit, reus erit iudicii, reus mortis, & æternæ damnationis supplicio; reus erit tophet id est gehennalis incendij. A quo fulmine ne se quispiam securum existimet, adjecit *omnis* sive princeps, sive subditus, sive vir, sive uxor, sive juvenis sive senex obnoxius erit flammis infernalibus. Quem itaque terrorem nobis ea incutere non debeant, qui toties inflammamus citra causam, qui alios non tantum fatuos, sed perjuros, veneficos, sacrilegos proclamamus, qui in fermento iracundiæ totis noctibus, immo mensibus decumbimus: Si enim ob minora exaltantis animi argumenta, tam feralis posita est sententia; quænam nos manet spes, immo quantum nos condemnatio manet, qui aliis gravissima imprecamur, qui despiciamus, ac calumniatur ceteros, qui à verbis ad verbera in furore procedimus. Dico his, si vel mare rubrum subeant cum Pharaone, si vel sanguinem fundant, naufragaturos.

*Sapricii &
Nicephori
historia
Baron. tom.
3. An. D.
260. l. 32.*

VIII Perspicuum ac summè tragicum in hanc rem exemplum, quod perinde ac Pharon respiciamus in Sapricio sacerdote Ecclesiastica proponit historia. Erat hic tam arctè prænobili viro Nicephoro fœderatus, ut alter in alterum transisse videretur. Verum ut res cunctæ; & ipsæ amicitia mortalium mortales, & nihil tam firmum, quod vitio temporum non debilitetur; nihil tam serenum, quod identidem nubium sipario non obducatur; nihil tam arctè fasciatum, quod

non solvatur: haud dispari ratione necessitudini istorum evenit. Ruptus est funiculus triplex, intercessit nescio quidpiam simultatis, jacta est scintilla, à verbo unico minus consideratè prolato incendium paritura, nec sanguinis profluvio extinguendum. Rapitur interim Sapricius facerrima ex causa, ut testis Christi, torquetur, cruciatur, in catasta extenditur; ferrum, & ignes superat, vitam ipsam volens, lubensque oppignorat martyrio, & quasi jam victor ad agonem contendit. Audit hæc Nicephorus, & memor illius in se aversionis illico accurrit, advolvitur, veniam exorat, pretia redemptionis interponit. Sed allisæ ad hanc durissimam petram voces, ne quidem echonem reddidère. Progreditur interim cum scenico Martyre, preceque iterat, quin & lachrymis ferrea intentat emollire præcordia. At actum agit, explodit, protruditque, belluinis prostratum calcibus. Quid ad hæc æther? Destinatum Sapricio palmam subtrahit, Nicephoroque pollucet. Perjurat ille Christum Deum, hic pro palam confiteatur; ille evadit mancipium mundi, & diaboli, hic servus Christi, & inquilinus cœli; ille æterna morte momentaneæ vitæ spatium mercatus est; hic gloriosa morte vitam sine fine permansuram.

Hæc fabula vobiscum luditur ô stomachosi, qui ne quidem cum supplicibus redire in gratiam, aut deprecantes noxæ eximere vultis. Illi in sua mansuetudine terram promissionis possidebunt, à qua vos in furore vestro obstinatos, æternum exulabitis esse proscriptos, & si unam jam cum Sa-

Sapientia in aditis cœlorum plantam
fixistis, in orcum deturbabimini,

Matth. 5
25.

Eapropter piè sanctèque moner
Dominus: *Esto consentiens adversario
tuo, dum es in via cum eo, ne forte tradat
te adversarius iudici, & iudex tradat te
ministris, & mittaris in carcerem.* Ne dif-
feras ad agonem, in quo tibi cum aliis
luctandum hostibus erit, remitte dum
in tua est potestate priusquam citeris,
& compareas ante tribunal severissim-
um Iudicis, ne perdas causam animæ
tuæ. Imitare homines prudentes, &
versatos, qui controversias suas ante
curiam malunt componere, quam du-
biæ, & ancipiti alex committere. No-
runt enim si urnis res decidatur Areo-
pagiticis, identidem se, & pecuniæ, &
temporis, & famæ subire dispendia. Ne
tibi idem eveniat esto consentiens ad-
versario tuo, indulge, remitte noxam,
ne mittaris cum hodierno servo ne-
quam in carcerem, & extremo plecta-
ris supplicio.

§. III.

Fidei subversio in ira.

*Iracundia
fidem emol-
luit.*

IX. In aliis vitiis id evenit, ut sub-
lata Spe, & Charitate fidei minimum
fundamentum subsistat. At vero ira-
cundia & ipsum subruit, atque pervertit.
Etenim fide salvifica certum est,
cuncta in numero, pondere, ac men-
sura, à divina providentia esse perpen-
sa, librataq; & altissimo ipsius, sapien-
tissimoque consilio cuncta gubernari.
Ipse enim est, qui præfigit termi-
nos tumentibus fluctibus maris, di-
cens: *Vsque huc venies, & non procedes
amplius, & hic confringes tumentes fluctus
tuos.* Ipse est, qui attingit à fine ad fi-

Job.

Sap. 8.

nem fortiter, & disponit omnia sua-
viter, infima per media, media per sum-
ma, ad suos fines cuncta perducens.

Ipse, ut ait Isaias Vates *generans lucem,
& faciens tenebras, faciens pacem & cre-
ans malum.* Ipse est, qui capillos capi-
tis nostri in numero habet, & citra
cujus imperium capillus de capite no-
stro perire nequit. Ipse est, sine cuius
permissione, nec passerulus unus in
terram decidit. Ipse ut olim Israelitas
in prodigiis, & portentis per mare ru-
brum transduxit in terram promissio-
nis: ita etiamnum quotidie per medios
fluctus, per tumentes procellas, per
brevia, & sirtes, per prosperos & ad-
versos casus ad portum æternæ felici-
tatis deducit.

Isa. 45.7.

Luc. 12.
Matth. 10.

Id quomodo ita sit, vos ego auditores
Iudices appello exurgite, dicite quid-
quamne fidei in eo vigere arbitrami-
ni, qui casus sinistros tam adversa
fronte exiepit, qui homines divosque
cœlites per omne nefas laceravit, qui
bilem in proximum conceptam per
integra lustra non digerit, qui indies
Furiis immolat, & Ethnica veluti super-
stitione imbutus, credit fortunam, in-
sanam, cœcam, brutam, quæ omnia
susque deque vertat, nec quicquam
arbitretur, quo se vertat, applicet, ideo-
que indignatur, fremit, ringitur. Di-
cite hunc credit, à Deo cuncta pro-
venite, aut immitti, nec ipsum sine li-
centia sathanam posse quicquam no-
cere? Profectò si crederet eo dispo-
nente cuncta fieri ad perichitandam
ipsius patientiam, sedatis irarum flucti-
bus sese ad mansuetudinem compo-
neret, omnia aspera illi lævigaren-
tur in plana, fellea condirentur in dul-

cia, horrida transformarentur in amabilia.

Fides Ioseph Patriarcha.

X. Credidit Ioseph Patriarcha hanc divinam Providentiam, & hac fide motus fratribus gravissimam injuriam, odium scilicet peracerbum, homicidium intentatum, venditionem, & servitutem condonavit. Cum enim Patre defuncto reformidarent fratres ne pœnas illatæ sibi injuriæ ab iis repolceret, miserunt ad eum proxenitam, qui parentis nomine eum adjuraret, ne se vindicaret. *Pater tuus præcepit nobis antequam moreretur, ut hac tibi verbis illius diceremus; obsecro ut obliviscaris sceleris fratrum tuorum, & peccati, atque malitiæ, quam exercuerunt in te. Quid ad hæc Iosephus? Nolite timere. Num dei possumus resistere voluntati? Vos cogitastis de me malum, sed deus vertit illud in bonum.* Cur tantum geniti patris meministis? Habemus alium ingenitum, immortalem, inspectorem, gubernatoremque omnium, cujus inscrutabili directione cuncta fiunt. Proinde ut illi in acceptis referre hanc tentationem debeo; ita eundem in testem accipio, me bona fide vobiscum acturum, & ex animo remissurum omnia.

Item. Iob.

Credidit Iob extremam illam tentationem à Numine probè conscio, & suam aut exercebat patientiam, aut flagellante sordidiam provenire, & hilari fronte, fortunis omnibus, ac prole viduatus, exclamavit: *Dominus dedit, dominus abstulit, sicut Domino placuit ita factum est, sit nomen domini benedictum.* Dominus fecit, non servus; Deus, non diabolus rapuit camelos; Cœlites, non Chaldæi abduxere armenta, Dominus oppres-

Iob. 1. 21.

fit, non ventus, Dominus locutus est contra me, non proximus: *Sicut Domino placuit ita factum.*

Credidit rex david, & maledictis, ac impropriis in fuga sua, à facie Salomonis impetitus per Semei, inhibuit milites suos vindictam sitientes, dicens: *Quid mihi, & vobis est filii Sarvia? Dimittite eum, ut maledicat, Dominus enim præcepit ei ut malediceret David. Et quis est, qui audeat dicere, quare sic fecerit.* *Item David.*

Quid in fulmen refulminem, cum ipse miserit? Quid contra Boream buccas inflem, cum ipse fuscitaverit? Urfa, si videat catulos suos à superiore fulminis potentia prostratos, mittit furores, quum non habeat, in quem dentem figat. Subditus si à domino ipso corrigatur, sæpius in gratiis reponitur. Iam verò, cum deo permittente, id factum sit, quis ego sum, ut contradicam sermonibus ejus? *Dimittite ut maledicat. Dominus enim præcepit ei, &c.*

2. Reg. 16. 10.

Hanc patientiam in eo operata est, ac religionem, fides, ex qua maledictionem Semei, vocat dei mandatum, cui non sit resistendum. Equidem non erat Dei voluntas, ut Semei malediceret Davidi, sed erat Dei voluntas, ut david patienter ferret maledictum. Et quis est qui audeat dicere, quare sic fecerit. Plus spectavit david suam humiliationem, quam deus intendebat, quã culpam semei, quam permittebat.

Si itaque par in iracundo fides inveniretur, nonne concianeret his sanctis dicens: *Dominus dedit, Dominus præcepit ut malediceret. Sicut domino placuit, ita factum.* Verùm cū id non faciat, nimis vesper-

vespertina est fides ipsius; si non, quod multis evenit, omnino illam ejuravit.

XI. De Porphyrio recenset Socrates eum à nonnullis probis viris reprehensum, quod cum Iuliano, aliisque Ethnicis nimiam familiaritatem nutrieret; quum præ immodica iracundia, (qua sæpe velut æstu quopiam abripietur) id ferre nequiret; à Christianis labaris animum, ad execrandos idolorum cultus transduxisse; stultumque ad sanctissimam dei religionem sacrilegâ contumaciâ violandam acuisse. Ita victus cæca, ac impotente dominatione animi, simul mentem, fidem sanctissimam, Deumque perdidit; ac propudiosissimam vitam suam, exitu plane funesto conclusit.

De alio monumentis S. Augustini, & aliorum celebratum est, eum importunitate muscarum victum in Manichæorum hæresim prolapsû, & diaboli conditorem muscarum, vermium, immo ferarum omnium professum esse.

Et quid aliud sonat professio fidei aliorum efferatorum, quando dicunt, an deus non est in cœlis, qui vindicet? an non infernus, qui absorbeat? non est diabolus qui rapiat, non est providentia, non est justitia. Dicite an non hoc sit publice fidem ejurasse vel in Atheismum vel Paganismum prolapsos esse?

Unde liquidum evadit, vel explicitè, vel implicitè minimum eos fidem ejurare, qui iniquè efferantur. Liquidum Fidem, Spem, Charitatem in felleo naufragari pectore.

Quapropter Auditores mei si tantorum bonorum naufragium reformidamus, non simus præcipites ad furo-

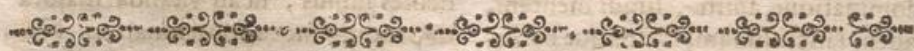
res. Caveamus ne iracundia præveniatur rationem, secumque una voluntatem in præcepta trahat. Etenim dum perturbata mens iudicium sanæ rationis exasperat, omne quod furor suggerit justum putat. Unum contrarium pro altero, falsum pro vero apprehendit, & furorem suum Themidem reputat. Caveamus, sicubi animum potentius pulsaverit, ne dentem figat, sed perinde ac viperam ocius de sinu excutiamus. Caveamus dico à furore, ne fide, spe, charitate frustremur. In rebus temporalibus tam cati, tam prudentes sumus, ut ad vitanda majora dispendia minora contemnamus. Nemo enim lucro unius nummi sibi damnum mercatur millenorum. Cur idem in spiritualibus non facimus, & ne fide, spe, charitate dei excidamus, vindictam, aut vanæ gloriæ fumum mittimus? Cur proximo non condonamus?

Hoc à nobis efflagitat sequester noster Christus Iesus, qui ut nos reconciliaret, ne mactari quidem recusavit. Ille eum in finem manû suam extendit in ligno, ut illam nobis in testimonium fœderis offerret, neve nostram dare detrectaremus? Ille, qui tanta egit apud Patrem pro nostra reconciliatione? & exauditus est pro sua reverentia, nihilne evincet apud nos pro fratris reconciliatione? An Christi autoritas minoris erit ponderis quam apud Patrem? An apud nos minus dabimus precibus ipsius, quàm hominibus cōcedere solemus?

Philemoni cuiusdam servus erat, qui hero suo non pauca furatus aufugit; sed in fuga interceptus, et carceri mancipatus fuerat. Pro eo proximetam sese interposuit S. Paulus,

& his verbis Dominum ipſius conve-
nit: *Obſecro te pro filio meo, quem genui in
vinculis Onesimo, qui tibi aliquando inuti-
lus fuit. Si habes me ſocium, ſuſcipe illum,
ſicut me, ſi autem aliquid nocuit tibi, aut
debet hoc mihi imputa.* Ego Paulus ſcripſi
manu mea, ego reddam. Quæ verba ex-
pendens S. Chryſoſtomus exclamat:
Quem lapidem iſta non flecterent,
non emollirent? Quam immanem licet
belluam hæc in manſuetudinem non
verterent? ipſumque humaniſſimè ſuſ-
cipere perſuaderent? *ſcripſit hæc Pau-
lus & perſuaſit: Eadem Chriſtus, ea-*

dem Deus noſter nobis inculcat: *Mihi
vindictam ego retribuam. Dimittite &
dimittimini.* Mihi dona hanc injuriam
ego reddam; mihi imputa, ſatiſfaciam.
Hancne illi gratiam facere recuſabi-
mus? Non obtinebit à nobis Deus no-
ſter, quod Paulus ab alio ſibi ſimili?
Demus, demus hoc illi, quatenus ma-
jore erga illa fide ac ſpe ferri poſſimus,
& compreſſis exacerbati animi
commotionibus arctius in-
vicem complectamur.
Amen.

CONCIO LI.

IN DOMINICA XXII. POST PENTECOSTEN.

Reddite quæ ſunt Cæſaris, Cæſari; & quæ ſunt Dei,
Deo. Matth. 22.

ARGUMENTUM.

NUMISMA CENSUS, NUMINI PENDENDUM,
AD LYDIUM LAPIDEM PROBATUR.

I. Allit me, num to-
ties latent ca-
nes, quoties hoc
tempore canina
hæc vox, ac litera
auditur: *Reddite
Reddite.* Multiplicant illam pro Cæſa-
ris parte Oeconomi, Theſaurarii, No-
tarii; iterant eandem Eccleſiaſtæ, quin
& ipſa Conſcientia à parte Numinis:
*Reddite, Reddite quæ ſunt Cæſaris Cæſari
&c.*

Tradit *Ælianus* furum quempiam

intempeſta nocte templum *Æſculapii*
Athenis effregiſſe, atque inde pretioſiſ-
ſima quæq; alportaſſe. Notavit id canis
in vicinia, qui tamdiu latrando furem
inſecurus; quoad ſcelus ſuum propa-
lam faſſus eſſet, pœnaſque meritas de-
diſſet. Ad eundem prope modum,
(ſi tamèn proſus nondum obſurdui-
mus) nos ipſa inceſſanter allatrat, at-
que infeſtat conſcientia: *Reddite Red-
dite, quæ ſunt Dei deo.* Reddite Numiſ-
ma census. Quodnam illud, quod
Deo reddere obſtringimur?

*Ælian. l. 7.
c. 13. hiſt.
animal.*